

В.І. Вербицька¹, В.М. Бредіхін²

¹Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Україна

²Харківський національний університет міського господарства ім.О.М Бекетова, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Окреслені аспекти організації податкового планування в зарубіжних країнах. Досліджено основні підходи до оптимізації податкових зобов'язань підприємств з механізмами податкового регулювання. Окреслено досвід країн ЄС, США та Азії щодо податкового планування, визначено роль міжнародних угод у запобіганні подвійному оподаткуванню. Проаналізовано ефективність використання податкових пільг, офшорних юрисдикцій та схем мінімізації податкового навантаження. Визначено перспективи адаптації міжнародного досвіду до умов податкової системи України.

Ключові слова: податкове планування, міжнародне оподаткування, податкова оптимізація, податкові ризики, міжнародний досвід, податкові пільги.

Постановка проблеми

У сучасних умовах глобалізації та економічної інтеграції податкове планування відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стійкості підприємств та ефективності функціонування національних економік. Водночас підходи до податкового планування суттєво різняться залежно від податкової політики, законодавчих норм і рівня економічного розвитку різних країн.

Світовий досвід свідчить про існування як прозорих, легальних методів оптимізації податкового навантаження, так і агресивного податкового планування, яке може наближатися до ухилення від сплати податків. У зв'язку з цим особливо актуальним стає питання пошуку оптимального балансу між стимулюванням інвестиційної привабливості та забезпеченням справедливого розподілу податкового тягаря.

Незважаючи на значний масив наукових досліджень, залишається відкритим питання щодо ефективності різних моделей податкового планування та можливості адаптації найкращих зарубіжних практик до вітчизняних умов. Вивчення особливостей податкового планування в зарубіжних країнах дозволить ідентифікувати передові методи та визначити перспективи їхнього застосування в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідження податкового планування проводили як зарубіжні, так і вітчизняні вчені-економісти. Вони аналізували різні аспекти цього процесу, включаючи оптимізацію податків,

мінімізацію податкових ризиків, вплив податкової політики на бізнес та економічний розвиток.

Науковцем Гринько А. зазначено існування певних особливостей в регуляторній поведінці країн ЄС, Великобританії та США. Він відмітив також, що Франція та США, які вважаються «піонерами податкового планування, засновниками розробки його теоретико-методологічних положень, формулювання правил, обмежень і вимог до здійснення податкових розрахунків. У практиці цих країн організація розрахунків податків здійснюється на основі попереднього формулювання рішень на основі комплексної оцінки ризиків, наслідків і несприятливих подій, пов'язаних з розрахунками податків» [1]. Наприклад, податковим законодавством Франції, одним з головуючих принципів якого є принцип «свободи податкового планування», передбачається також використання принципу «невтручання в корпоративне податкове планування». Означеним принципом наголошується можливість платників податків вільного здійснення діяльності, пов'язаної з наявністю податкових пільг, будь-яким законним способом при одночасній відсутності прав податкових органів «критикувати платників податків за будь-які рішення, спрямовані на зниження податків, навіть якщо вони вважають, що це дуже близько до порушення закону» [2]. Також французьким законодавством передбачається досягнення будь-якої угоди на законних засадах та неможливість її здійснення через заперечення громадського порядку та ділової практики. Водночас в ньому присутнє коло окремих положень по обмеженню зловживань платниками податків свободи договорів та визначенню їх умов, внаслідок чого податківцями може буде доведено факт

фіктивності угоди або її підробки, що надає можливість визнати її недійсною.

Оптимізація оподаткування у Німеччині припускає «легальне використання правових засобів, що дає змогу досягти податкової економії. Показовим є саме застереження німецького законодавця про наявність певної залежності між формою та результатом до досягнення економічних результатів. Викривлення цієї форми можуть спричинити менший податковий тиск. У зв'язку з цим німецьке поняття «оптимізація» включає вивчення законного використання законних засобів для досягнення економії податків» [3].

Вченими звернуто увагу на затвердження на кінець 2004 року урядом Великої Британії порядку розкриття інформації щодо схем оптимізації оподаткування, який засновано на позиціях визнання податкового планування в якості законного при дотриманні умов обов'язкового розкриття податковими радниками інформації стосовно розроблюваних ними планів податкової оптимізації. Крім того, існує необхідність надання достатньої інформації по податковому плануванню для уточнення умов отримання очікуваних податкових вигод з одночасним поясненням сутності послідовних етапів реалізації схеми та норм у податковому законодавстві країни.

Аналіз досвіду США та інших країн, здійснений Гарустом В.[4], свідчить про наявність в цих країнах кримінальної відповідальності за приховування податкових платежів. Водночас західні експерти поділяють думку стосовно цілковитої законності мінімізації податків.

Мета статті

Метою статті є аналіз особливостей організації податкового планування в зарубіжних країнах, визначення основних підходів і моделей, що застосовуються у різних податкових системах, а також оцінка можливостей адаптації кращих практик до вітчизняного економічного середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження

Міжнародним співтовариством здійснюється активне напрацювання в сфері гармонізації та уніфікації податкового законодавства, запровадженні єдиних принципів та правил оподаткування та запровадженні кола ефективних заходів по запобіганню розмиванню податкових баз країн. Незважаючи на це, навіть в межах Європейського Союзу досі не досягнуто уніфікацію комплексної та скоординованої податкової реформ внаслідок різних ступенів податкового тягаря країн та значних розходжень у податкових ставках прямих та непрямих податків.

Фінансово-господарська практика різних країн світу володіє різноманітними критеріями по оцінці обмежень у податковому плануванні з тягарем доказів законності або незаконності заяв щодо податкового планування. Податковими органами таких країн як Бельгія, Індія, Велика Британія, Франція, Мексика, Японія та Італія мають бути доведені неетичні схеми податкового планування. На протигагу вказаній практиці, платниками податків з таких країн як Австралія, Китай, США, Ірландія, Сінгапур, Швеція та Південна Корея повинна бути доведено реальність власних планів. В Канаді, Швейцарії, Польщі, Індонезії, Німеччині необхідність доказів розподілена рівними частинами платнику податку та податковим органам [5].

Т. Фурсою виявлено існування трьох типів фіскальної політики, якої дотримуються ведучі країни світу: «розумна податкова політика (низька податкова ставка, збільшення податкових стимулів), політика економічного розвитку (застосовувати високу податкову ставку, але надавати відповідні компенсації та пільги)» [6].

Таким чином можемо дійти висновку, що наявність неоднакової реалізації податкової політики різними країнами є результатом різного рівня економічного розвитку із різною сутністю та змістом регулювання економічних процесів.

Американською податковою службою виділено ряд найпоширеніших нелегальних видів податкової оптимізації чи ухилень від сплати податків:

- свідомо занижувати або приховувати доходи;
- вести подвійний облік операцій та здійснення неправильних записів у книгах;
- наводити неправдиві або завищені відрахування з прибутку;
- показувати особисті витрати в якості витрат бізнесу;
- передавати активи або доходи на особи, що мають пільгове оподаткування;
- провадити фіктивні угоди щоб уникати зобов'язань.

Численні надбання досліджень зарубіжної наукової літератури наголошують, «що неузгодженість податкової політики країн призводить до податкової конкуренції між ними» [7]. Багатьма урядами різних країн «залучення іноземних інвестицій є головним пріоритетом у формуванні економічних стратегій» [5] і ними вживаються низка заходів, що створюють сприятливі інвестиційні умови, при цьому «одним із найважливіших факторів є створення податкових пільг, якими вміло користуються міжнародні організації» [2].

Умови глобальної економіки вимагають також, серед іншого, подолання податкової конкуренції.

Ряд дослідників сходяться у тому, «що країни ЄС встановлюють рівні податків відповідно до характеристик власного економічного та інституційного середовища, а також використовують інструменти податкового регулювання відповідно до фіскальної традиції та поточної ситуації» [8]. Також при середньому рівні європейського податкового навантаження у 40% вони відслідкували різний рівень податкового навантаження в країнах, що входять до ЄС: так, Ірландія з 23,6% має найнижче його значення проти майже 52%, які має Ісландія. Вказані відмінності обумовлюються застосуванням різних методик щодо визначення видів та розміру податкових ставок, об'єктів та бази оподаткування та, незважаючи на досить високі податкові відрахування, економіку більшості країн ЄС вважають високорозвиненими.

З боку податкового планування важливим є досвід зарубіжних країн по застосуванню засобів податкового стимулювання. Світова практика містить безліч варіантів їх різноманітного використання з різними мотивацією і цілями. Шевченко Н. та Тараненко В. помітили, «що податкові пільги та пільги, які використовують країни ЄС, мають на меті по-перше – заохотити інвесторів до співпраці у високотехнологічному виробництві. Податкові інструменти в даному випадку передбачають надання податкових пільг і канікул по податку на прибуток. По-друге, повне або часткове звільнення від податку на прибуток можна використати для розширення виробництва та створення нових робочих місць. По-третє, гнучке використання екологічних податків, запроваджених із дозвільною системою та адресними субсидіями, є економічно ефективним засобом захисту та покращення навколишнього середовища» [9].

Міжнародне податкове планування здійснюється за традиційними етапами та за допомогою відомих засобів, але при цьому має значні відмінності від внутрішньодержавного внаслідок використання міжнародним податковим плануванням більш ширшого інструментарію. Разом з цим в процесі його здійснення необхідні значно вищий рівень організації та професійна компетентність, для чого «необхідна більш ретельна підготовка, аналіз та оцінка ризиків, яка включає врахування специфіки податкового законодавства та податкової політики різних країн, загальної ситуації економічної діяльності, факторів можливості вільного руху капіталу, правил фінансового регулювання» [1].

Міжнародне податкове планування передбачає, залежність вибору «тієї чи іншої податкової юрисдикції від низки критеріїв, що впливають на оподаткування» [10]. Означені критерії

враховуються у міжнародному звіті «Paying Taxes», яким охоплено аналіз податкових умов 183 країн світу. На момент дослідження «найбільш зручними країнами для встановлення податкової системи є Об'єднані Арабські Емірати, Ірландія та Канада. Найменш зручні податкові режими в Китаї, Україні та Японії. Аналіз проводиться на основі таких показників: податкова система країни, де знаходиться бізнес, яка передбачає сплату невеликих податків, ведення бізнесу в країні з низьким податковим тягарем, вибір організаційної форми бізнесу та організаційно-правова форма бізнесу. Це дає змогу раціоналізувати податкові зобов'язання, використовувати систему податкових пільг, передбачену національним податковим законодавством, раціонально розподіляти прибутки та активи підприємств з урахуванням наданих чинним законодавством привілеїв тощо» [10].

Дослідниками також помічено, «що до міжнародного податкового планування залучені не лише суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, а й національні юридичні та фізичні особи, які прагнуть мінімізувати податкові платежі в межах своєї юрисдикції. Навіть якщо громадяни чи компанії не займаються зовнішньоекономічною діяльністю, одним із способів зниження податків є переведення доходів у країни зі сприятливими податковими системами, інвестування особистого капіталу чи капіталу компанії в найбільш прибуткові та неоподатковувані активи на міжнародному рівні. На ринку капіталу це аж ніяк не є протизаконним, а, навпаки, раціональною відповіддю кожного на зростаючий апетит державного апарату до оподаткування. Однак, враховуючи відмінності в законах і нормах у різних країнах, індивідуальне міжнародне податкове планування не може повною мірою використовувати можливі інструменти оптимізації оподаткування» [10].

В процесі аналізу мети та завдань міжнародного податкового планування ми помітили наявність певних особливостей. До них слід віднести те, що головним завданням податкового планування більшість науковців вважають «максимізацію глобального доходу суб'єкта господарювання при зниженні загального податкового тягаря, облік усіх податків, сплачених у всіх юрисдикціях, у яких він працює, пошук спрямований на зменшення таких найбільш раціональних підходів до оподаткування полягає в мінімізації таких податків» [5].

І корпоративному, і індивідуальному міжнародному податковому плануванням притаманні включення наступних засобів «мінімізації загального податкового навантаження платника податків:

- використання низьких ставок податків;

- ефективне використання різних способів врегулювання міжнародного подвійного оподаткування (застосування системи податкових кредитів та податкових заліків);

- мінімізація податків на репатріацію доходів. Крім мінімізації податків, завданням міжнародного податкового планування є відстрочення сплати податків, яка вигідна компанії в ряді випадків (зокрема, для можливості в майбутньому регулювати прибутки/збитки фірми протягом декількох років)» [8].

Однак слід підкреслити, що «оцінка та зниження економічних і податкових ризиків, забезпечення безпеки бізнесу, створення умов для розширення ринку збуту є не менш важливими завданнями». Крім того, міжнародне податкове планування не здатне спростити процеси податкового адміністрування внаслідок потреби останнього застосовувати складні податкові інструменти. Помічено важливу мету податкового планування в міжнародному масштабі, яка складається з націленості «компанії на отримання переваги на зовнішніх ринках. У цьому випадку це безпосередньо пов'язано з платіжною ситуацією в процесі продажу товару за кордон: чим нижчий податок, тим нижча ціна товару на зовнішньому ринку і тим привабливіший відповідний товар, призначений для покупців. При цьому йдеться не лише про мінімізацію податкових витрат (оскільки основний платіж за зовнішньоекономічну діяльність сплачує імпортер), а й про отримання переваги над конкурентами за рахунок зниження податків у зовнішньоекономічній діяльності» [11].

За висновками Фоміної О. В., Музичук М. І., «основним механізмом досягнення цілей податкового планування міжнародного бізнесу є створення гнучкої внутрішньої структури, в рамках якої відбуваються такі основні операції з мінімізації податків як: переміщення прибутку (profit shifting) – переміщення глобальних прибутків транснаціональних корпорацій у країни з надзвичайно низьким рівнем оподаткування; заниження прибутку (вилучення прибутку) – віднесення частини витрат, виплат відсотків, дивідендів, роялті на фінансові результати внутрішньо фірмових компаній – резидентів податкових гаваней; генерація прибутку – фізичне переміщення всього бізнесу до податкових гаваней незалежно від оподатковуваної діяльності в юрисдикціях з високим податковим тиском» [12].

Поширена думка, що міжнародним податковим плануванням застосовується низка таких інструментів, як знижених податкових ставок, впровадження сприятливого податкового режиму, усунення від податків, звільненні від податкового контролювання по здійсненню трансфертного

ціноутворення та інші. Однак інструменти здійснення міжнародного податкового планування володіють і іншими перевагами, запропонованими законодавством іноземних країн. Наприклад, застосування прискореної девальвації в якості непрямих переваг в більшому або меншому ступені мають поширення багатьма економічно розвиненими країнами. Вважається, що розрахунок суми амортизаційних витрат, що вони повинні бути вирахованими із величини прибутку, що підлягає оподаткуванню, має значне економічне обґрунтування. Результатом вказаної переоцінки є відсутність оподаткування частини прибутку, який вважається використаним на виробничі витрати. Незважаючи на скорочення деякими країнами застосування прискореної амортизації в рамках однієї з загальних переваг по обмеженню пільг з податку на прибуток, розвиненими країнами продовжується практика використання прискореної амортизації в якості ефективного заходу антикризової політики, стимулюючих заходів для здійснення інвестиційних заходів по впровадженню екологічних технологій.

Інший дієвий важіль полягає у застосуванні податкового кредиту, який визначають в якості «відстрочення сплати податку на прибуток юридичної особи на певний період для здійснення інноваційної діяльності та подальшого додаткового за рахунок загального зростання прибутку» [2].

Розгляд інших підходів у міжнародному податковому плануванні, здійснений Букринським Б. В., Лайко О.І. та Талпа В. П., свідчить про застосування в якості важливого інструменту «податкових характеристик бізнесу різних організаційно-правових форм в іноземних юрисдикціях» [13]. Світова практика корпоративного оподаткування має досвід частого використання так званих податково-прозорих суб'єктів, що означає сплату податку на прибуток вказаної організації на рівнях її засновників (які можуть виступати як власники, учасники та партнери). Природу податково-прозорих компаній пояснюють наявністю значного досвіду у господарській діяльності суб'єктів господарської діяльності Європи та США внаслідок намагань уникнення «подвійного економічного оподаткування» (у випадку оподаткування доходу безпосереднього власника двічі : спочатку під час нарахування податкових відрахувань з доходу компанії, а потім оподаткування суми нарахованих дивідендів, коли оподаткуванню піддається особистий дохід власника. Проблема в оподаткуванні прозорих податкових компаній складається у використанні ними факту, «що вони є резидентами однієї з договірних держав згідно з угодою про уникнення подвійного оподаткування.

При цьому самі учасники компанії є нерезидентами країни, створюючи цей податково-прозорий об'єкт відповідно до законодавства країни» [13].

Перевагами та недоліками, звичайно, характеризується вся низка методів міжнародного податкового планування. Так, бізнес в таких обставинах має набір інструментів для можливостей оптимізації податкових витрат і забезпечення змоги щодо збереження чи вивозу капіталів при здійсненні мінімальних втрат. В той самий час цим створюються низка додаткових ризиків та проблем для держави. Якщо податкове законодавство є неузгодженим, ці обставини сприяють збільшенню шансів, щоб використати ці суперечності та неузгодженості, що спричиняє значні необґрунтовані бюджетні втрати, а тому країни вимушені здійснювати зусилля по координації та гармонізації своїх податкових політик, підкреслено Максименко А.В.

Основний міжнародний орган, яким забезпечується координація країн щодо сфери оподаткування, є Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). В межах Європейського союзу проводять активну діяльність для координації міжнародних податкових регуляторних дій. Так, спричинена зростаючими потребами стосовно гармонізації фінансової і податкової систем у країнах-членах ЄС ситуація призвела до необхідності обґрунтувати чіткі стратегічні дії по розвитку оподаткування у вигляді появи повідомлення «Податкова політика – пріоритети на найближчі роки», де представлена стратегія податкової політики ЄС на перспективу. Документом наголошено мету податкової політики ЄС в якості гармонізації податкового законодавства на засадах базових принципів (якими є пропорційність, субсидіарність, одностайність, податкова недискримінація, нейтральність оподаткування); усунення податкових кордонів; неприпустимості допущення недобросовісної конкуренції в сфері податків; узгодження дій з боротьби із податковими правопорушеннями.

Застосування пільг, що передбачені в межах двосторонніх угод про уникнення подвійного оподаткування, дуже поширене в якості інструменту зменшення податкового навантаження. Тому «як на рівні міжнародних організацій, так і на рівні окремих країн вводяться нові обмеження, спрямовані на зменшення можливостей для зловживань у цій сфері» [13]. Міжнародною практикою напрацьовано норми і правила, якими регулюється здійснення міжнародного податкового планування, і головна мета яких полягає у боротьбі з «агресивним податковим плануванням». Окрім цього, найважливішими питаннями залишаються

регулювання діяльності в низькоподаткових (офшорних) юрисдикціях та питання трансфертного ціноутворення

Довгострокова перспектива фірм полягає у зосередженні на використанні ресурсів та практичного досвіду міжнародного планування, щоб отримати бажані результати при мінімальних витратах.

Висновки

Не лише різноманітні кліматичні, трудові та фінансові ресурси складають масив відмінностей однієї країни від іншої – не останнє місце в розбіжностях між ними віддано кардинально різним податковим системам, де можемо говорити не лише щодо різних податкових ставок, а й принципів оподаткування. В сучасному світі масив переваг у національних податкових системах країн становить корисний та вагомий ресурс для підприємців, серед яких вагомий вплив мають дешева робоча сила або родовища корисних копалин. Крім того, в процесі планування власної діяльності міжнародному бізнесу не в останню чергу слід звертати увагу на врахування також податкової привабливості країни, в якій планується бізнес.

Отже, більшістю урядів усього світу здійснюється реалістичне ставлення до власних варіантів оподаткування, а податковому законодавству притаманні дещо суворі норми в податковому плануванні за відсутності можливості маневрування для зменшення податкових зобов'язань суб'єктам економіки. Внаслідок цього для запобігання депресії та пом'якшення періодично виникаючих криз урядами великих західних країн здійснюються заходи стримування у зростанні податкових надходжень та підприємцям надається низка можливостей стосовно мінімізації податкових нарахувань, здійснених законними методами податкового планування

Україні також слід враховувати вказані фактори. Сучасні воєнні реалії не сприяють введенню жорстких засобів податкової політики, оскільки малому та середньому бізнесу, який складає більшість податкових надходжень держави, слід мати стимули підтримувати власне виробництво, а не переносити його у інші країни. Крім того, то й же бізнес повинен планувати не лише свою поточну діяльність, а й планувати майбутні розвиток та перспективи діяльності, що неможливо здійснити без таких факторів як доступні фінансове кредитування та трудові ресурси, можливості беззаперечного та ефективного захистів прав людини, чітких законів та правил, політичної та економічної стабільності, боротьби з корупцією та т. ін. З іншого боку, державній податковій політиці України не слід мати ознаки

зайвої ліберальності та популістськості, оскільки це може розбалансувати стан фінансової системи. Особливу увагу слід приділяти методам легальної оптимізації податкового навантаження, механізмам запобігання агресивному податковому плануванню та міжнародним ініціативам у сфері гармонізації податкових стратегій.

Література

1. A Grinko, N Havrylenko, T Kostash, M Plekan, S Breus (2020) Organization of a strategic management accounting in an innovative economy*. Academy of Accounting and Financial Studies Journal. 24 (5).
2. Kudrina, O., Shpileva, V., Klius, Y., Lavrova, O., Esmanov, O., & Semenikhina, O. (2020) Industrial Enterprise Tax Transaction Costs Planning Using Digital Tools. Diario TEM, 9. DOI: <https://doi.org/10.18421/TEM92-26>
3. Безпалько І. Р. (2018) Податкове консультування в Німеччині: досвід для України. Ефективна економіка (4).
4. Гаруст Ю. В. (2014) Оскарження дій посадових осіб як засіб забезпечення прав громадян у податковій сфері. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр.; МОН України; НУ ОЮА. Одеса : Юрид. л-ра, (73) 35-41.
5. Смірнова О. М. (2010) Організаційно-правове регулювання податкового консультування: зарубіжний досвід. Науковий вісник Науково-дослідного економічного інституту Міністерства економіки України : збірник наукових праць. 7-8 (110-111) : Формування ринкових відносин в Україні. Київ, 47-52.
6. Фурса Т. П., Вакун О. В. (2016) Податкова політика в умовах макроекономічної невизначеності. Розвиток національної економіки України : нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). Запоріжжя: Класичний приватний університет, 51-54.
7. Вікторія Вербицька, Вадим Калюжний (2023). Дослідження зарубіжного досвіду організаційних засад здійснення податкового контролю (на прикладі Німеччини). «Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи»: зб. матеріалів ХЛІ Міжнарод. наук. практ. інтернет-конф. (м. Переяслав, 25 вересня 2023 р.). Переяслав, (41) 24-28.
8. Савченко А. М., Блищук Л. В. (2018) Аналіз рівня податкового навантаження в контексті імплементації європейських стандартів у національну економіку України. Економіка та держава. (5) 93–96.
9. Шевченко Н. І., Тараненко В. Є. (2015) Регіональні аспекти податкового стимулювання інвестиційних процесів. Науковий вісник МАУП. Зб. наук. пр. Серія «Економіка», (1-2) 96-110.
10. Tax Avoidance Is Legal; Tax Evasion Is Criminal. Filed under Federal Taxes. (2015) Fact checked on January 5, available at: <http://www.bizfilings.com/toolkit/sbg/tax-info/fedtaxes.aspx>
11. Мельник Ю. О. (2017) Причини та наслідки правових обмежень податкового планування. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. (26) 127-130.
12. Фоміна О. В., Муzychuk М. І. (2019) Сучасні аспекти міжнародного регулювання трансфертного ціноутворення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Економіка. (53) 246-251.
13. Букринський Б. В., Лайко О. І., Талпа В. П. (2018) Податкові інструменти стимулювання інвестиційного розвитку : світовий досвід та національні реалії. Економічні інновації. (66) 32–43.

References

1. A Grinko, N Havrylenko, T Kostash, M Plekan, S Breus (2020) Organization of a strategic management accounting in an innovative economy*. Academy of Accounting and Financial Studies Journal. 24, (5).
2. Kudrina, O., Shpileva, V., Klius, Y., Lavrova, O., Esmanov, O., & Semenikhina, O. (2020) Industrial Enterprise Tax Transaction Costs Planning Using Digital Tools. Diario TEM, 9. DOI: <https://doi.org/10.18421/TEM92-26>
3. Bezpal'ko I. R. (2018) Podatkove konsul'tuvannya v Nimechchyni: dosvid dlya Ukrayiny. Efektyvna ekonomika (4).
4. Harust YU. V. (2014) Oskarzhennya diy posadovykh osib yak zasib zabezpechennya prav hromadyan u podatkoviy sferi. Aktual'ni problemy derzhavy i prava : zb. nauk. pr.; MON Ukrayiny; NU OYUA. Odesa : Yuryd. l-ra, (73) 35-41.
5. Smirnova O. M. (2010) Orhanizatsiyno-pravove rehulyuvannya podatkovoho konsul'tuvannya: zarubizhnyy dosvid. Naukovyy visnyk Naukovo-doslidnoho ekonomichnoho instytutu Ministerstva ekonomiky Ukrayiny : zbirnyk naukovykh prats'. 7-8 (110-111) : Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini. Kyiv, 47-52.
6. Fursa T. P., Vakun O. V. (2016) Podatkova polityka v umovakh makroekonomichnoyi nevyznachenosti. Rozvytok natsional'noyi ekonomiky Ukrayiny : novi realiyyi ta mozhlyvosti v umovakh yevrointehratsiyi : materialy dopovidey Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi (m. Zaporizhzhya, 28 zhovtnya 2016 r.). Zaporizhzhya: Klasychnyy pryvatnyy universytet, 51-54.
7. Viktoriya Verbyts'ka, Vadym Kalyuzhnyy (2023). Doslidzhennya zarubizhnoho dosvidu orhanizatsiynykh zasad zdiysnennya podatkovoho kontrolyu (na prykladi Nimechchyny). «Humanitarnyy prostir nauky: dosvid ta perspektyvy»: zb. materialiv XLI Mizhnarod. nauk. prakt. internet-konf. (m. Pereyaslav, 25 veresnya 2023 r.). Pereyaslav, (41) 24-28.
8. Savchenko A. M., Blyshchuk L. V. (2018) Analiz rivnya podatkovoho navantazhennya v konteksti implementatsiyi yevropeys'kykh standartiv u natsional'nu ekonomiku Ukrayiny. Ekonomika ta derzhava. (5) 93–96.
9. Shevchenko N. I., Taranenko V. YE. (2015) Rehional'ni aspekty podatkovoho stymulyuvannya investytsiynykh protsesiv. Naukovyy visnyk MAUP. Zb. nauk. pr. Seriya «Ekonomika», (1-2) 96-110
10. Tax Avoidance Is Legal; Tax Evasion Is Criminal. Filed under Federal Taxes. (2015) Fact checked on January 5, available at: <http://www.bizfilings.com/toolkit/sbg/tax-info/fedtaxes.aspx>
11. Mel'nyk YU. O. (2017) Prychyny ta naslidky pravovykh obmezen' podatkovoho planuvannya. Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya : Yurysprudentsiya. (26) 127-130.
12. Fomina O. V., Muzychuk M. I. (2019) Suchasni aspekty mizhnarodnoho rehulyuvannya transfertnoho tsinoutvorennya. Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho

universytetu. Ser. Ekonomika. (53) 246-251.

13. Bukryns'kyi B. V., Layko O. I., Talpa V. P. (2018) Podatkovi instrumenty stymuluvannya investytsiynoho rozvytku : svitovyy dosvid ta natsional'ni realiyi. Ekonomichni innovatsiyi. (66) 32–43.

Рецензент: д-р наук з держ. упр., проф. В.В. Маліков, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Україна.

Автор: ВЕРБИЦЬКА Вікторія Іванівна
кандидат економічних наук, доцент, доцент каф.
обліку і оподаткування
Харківський національний автомобільно-дорожній

університет

E-mail – verbytska67@gmail.com

ID ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7103-6738>

Автор: БРЕДІХІН Володимир Михайлович
кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри
комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Харківський національний університет міського
господарства ім. О.М. Бекетова

E-mail – bredixinv@gmail.com

ID ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6063-5046>

FEATURES OF ORGANIZING TAX PLANNING IN FOREIGN COUNTRIES

V. Verbytska¹, V. Bredikhin²,

¹Kharkiv National Automobile and Highway University, Ukraine

²Kharkiv National University of Municipal Economy named after O.M. Beketova, Ukraine

The article examines the peculiarities of tax planning organization in foreign countries, focusing on the mechanisms used to optimize corporate tax obligations and the regulatory frameworks that shape tax strategies. The research provides an in-depth analysis of tax planning approaches in the European Union, the United States, and selected Asian economies, comparing their effectiveness in ensuring financial stability and fostering economic growth. A significant aspect of the study is the evaluation of international agreements aimed at preventing double taxation, which play a crucial role in shaping cross-border tax policies. The research highlights the importance of tax incentives, offshore jurisdictions, and tax minimization schemes, investigating how different countries balance tax optimization with legal compliance. While some jurisdictions embrace liberal tax policies that encourage investment and economic activity, others implement stricter regulatory measures to combat aggressive tax avoidance practices. The paper also explores the implications of corporate tax planning on national economies, particularly in the context of tax competition. Many countries seek to attract foreign investment by offering favorable tax regimes, yet this approach can lead to a “race to the bottom,” where tax revenues decline, affecting public services and economic sustainability. The study emphasizes the need for harmonized tax regulations and coordinated efforts to counteract harmful tax practices on an international scale. Furthermore, the article considers the applicability of foreign tax planning models in Ukraine, assessing the potential for adaptation of best international practices to improve the national tax system. Key factors such as legal transparency, economic stability, and investment attractiveness are evaluated in the context of their impact on effective tax planning. The research concludes that while tax planning is essential for corporate financial management, it must be approached with caution to ensure compliance with both national and international tax regulations.

Keywords: tax planning, international taxation, tax optimization, tax risks, international experience, tax benefits.